

Recensie de Volkskrant ★★★★★ Wat als...

‘Wat als...’ is Nasrdin Dchars emotioneelste en alarmerendste theatersolo tot nu toe

Nasrdin Dchar vertelt in ‘Wat als...’ over zijn angsten, die nauw samenhangen met het geweld in Gaza en het zorgen voor zijn dochter van 11. Hoe kan hij haar en zichzelf beschermen tegen het verdriet zonder zijn ogen te sluiten?

Als de première van zijn nieuwe theatersolo *Wat als...* erop zit, vallen Nasrdin Dchar en zijn regisseur Floris van Delft elkaar huilend in de armen. Misschien door een gevoel van opluchting. Misschien door de vele emoties die onder de oppervlakte sluimeren, die je ook voelt in de zaal. Emoties die worden opgeroepen door Dchars uiterst persoonlijke verhaal over zijn angsten, die in de afgelopen jaren gepaard gingen met misschien wel de grootste schande van onze generatie: de genocide in Gaza.

Uit zijn eerdere solovoorstellingen bleek al dat Dchar, een Gouden Kalf-winnaar en bekend van de serie *Mocro Maffia*, een gevoelige ziel heeft. *Oumi* (2011), *Dad* (2017) en *Ja* (2019), die hij ook met Van Delft maakte, waren elk een ode aan een geliefd familielid. Vanavond is het de beurt aan zijn 11-jarige dochter.

Vanuit de coulissen horen we eerst Dchar tegen zichzelf praten: hij is bang dat hij zich zal verslikken in een glas water. Of een black-out krijgt en de voorstelling moet annuleren. Later vertelt hij dat dit doemdenken aangeboren is; hij ziet het ook terug bij zijn vader en grootmoeder.

Luchtige openingsscène

In de luchtige openingsscène worden wat grapjes gemaakt, die goed in de smaak vallen, maar het spel is nog een beetje stroef. Dat verandert als Dchars dochter hem ineens roept, omdat ze een nachtmerrie heeft gehad. Van de opeengestapelde matrassen achter op het podium creëert Dchar een eenpersoonsbed, waarop zijn dochter zogenaamd ligt. Ze heeft gedroomd over bulldozers en ineengestorte huizen.

Hierna gaat Dchar zelf op een matras liggen en speelt hij zichzelf als jongetje, dat ’s nachts bang was voor geesten. Op de achtergrond verschijnt in het duister muzikant Hessel Moeselaar. Hij speelt melancholische vioolmuziek en doet haast denken aan een vriendelijke geest. Dchar vertelt dan over een bezoek aan Marokko, waar zijn liefdevolle grootmoeder tijdens een ritueel haar ‘zwarte, warme handen’ op hem legt, wat hem enige tijd ’s nachts rust gaf.

Vermoorde Palestijnse kinderen

Nachtmerries worden werkelijkheid als de terroristische aanslagen op 7 oktober 2023 worden gepleegd. Sindsdien kijkt Dchar dagelijks uren naar vreselijke beelden van de

oorlog in Gaza, waarbij hij soms schrikt als zijn dochter hem ineens roept. Heeft ze door waar hij naar kijkt? Droomt ze daarom over die bulldozers?

In de pijnlijkste scène legt Dchar de matrassen naast elkaar. Op ieder matras schijnt een spot, waardoor ze doen denken aan witte lijzakkén. Als Dchar de namen van vermoorde Palestijnse kinderen en journalisten noemt, vegen sommige bezoekers hun tranen weg.

Zijn vrouw houdt Dchar een spiegel voor en wijst hem erop dat zijn voortdurende verdriet en woede hun dochter beïnvloeden. Met trillende stem vraagt Dchar zich af: mogen we wel onze ogen sluiten voor deze grimmige wereld, zodat we ons hart en dat van onze kinderen beschermen?

Wat als... is Dchars emotioneelste en alarmerendste theatersolo, die je dankzij de trefzekere regie van Van Delft meermaals een knoop in je maag bezorgt.